

Franckesche Stiftungen zu Halle

Disposition des Collegium paraeneticum methodologicum von August Hermann Francke am 14.04.1722.

Francke, August Hermann

Halle (Saale), 14.04.1722

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

[urn:nbn:de:gbv:ha33-1-57883](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:ha33-1-57883)

Summa capita Collegii ~~X~~
Methodologici d. 14.

Apr: 1722. AA76 39

I. Quomodo animus cuiusque
componi debeat ad Studium Theol:
hoc praesertim semestri, recte pro-
sequendum.

II. Quomodo ea, quae ad exter-
num cuiusque statum ad eundem
finem ordinandum pertinent,
sapienter instituenda sint.

III. Quomodo dies et horae
a quolibet dextre disponenda sint
ut et uni necessario et scientiarum
studio fiat satis, et ut nec otio
nec labori nimium tribuatur.

IV. Quomodo in studiis ordine
progrediendum sit, ut magis ne-
cessaria semper anteponantur minus
necessariis etc.

V. Quibus Præceptoribus uten-
dum sit in studio theologico,
et quomodo his rite perfruen-
dum, ut scopum præfixum, sal-
tem merito præfigendum, quam
optime assequamur.

VI. Quibus amicis et quomo-
do his utendum sit, ut non mo-
do ab his non impediatur, sed
etiam adiuventur cuiusque in
studio theologico progressus.

VII. Quo pacto is demum in
studio theologico omne ferat
punctum, qui illud ad studium
Scripturæ sacrae et ad cognitio-
nem Iesu Christi salutarem ac
vividam vix referat.

VIII. Quibus præter Scriptu-

ram Sacram libris, et quomodo
his recte et sapienter utendum
sit.

ix. Quomodo ad præsentem
Ecclesiæ statum omnis tractandi
studii theologici ratio hoc se-
mestri a quolibet sit referen-
da.

x. Quomodo quilibet explora-
re debeat, quam Summam a
Deo acceperit memoria, ingenii,
iudicii et reliquorum donorum
naturalium, quæque reliquæ sint
externæ ipsius circumstantiæ e.
g. ætatis, paupertatis, temporis
quod in Academia consumere possit
reliqua; ut eò studiorum rationem
accomodet.

Compositio animorum
ad Stud. Theol. hoc praesertim
semestri recte prosequendum.

I. Externa adiumenta sunt: Lectio *Idea*
Stud. Theologiae. Definitio Stud. Theol.
Definitio Methodi Stud. Theol.: de
Fine Stud. Theol.: Summa Praelectionum,
de Studiis recte et ordinate tractandi;
Oratio de Reformatione Academicarum.

H. Welleri Epistola de ratione for-
mandi Studii Theol.: | Timotheus sine
fürbilde allen Theol. Studiis vorzuziehen.
^{regener}
Praefatio Tabularum Hystoriarum. Dan-
en de Impedim. St. Th. Curs. Theol.:
Eadem in Indice Libri: Studia, Studia.
fi, Studiopus Theologiae etc.

II. Praecipuum et essentiale requisitum
est, ut quilibet animi sui statum coram
Deo exploret, vere ad Deum conversus
sit, nec ne, et ut, si christiana regenera-
tionis, quae secula habet, in se non depre-
hendat, ante omnia se ad Deum serio con-
vertat.

Hic, quantum fieri potest, vivis co-
loribus representandus est status
præsens Academiæ, et excitandi animi
non renatorum ad conversionem sui peri-
am; eorum, qui ad aliquam corrupti ani-
mi sui notitiam pervenerunt, ad decer-
tandum omni contentione tuas mala-
rosas certamen; eorum, qui virtutem
Evangelii degustarunt, ad paupertatem
spiritus et ad arma spiritus capien-
da. Unordnung, Unfleiß, Verwir-
rung, des Wortes Gottes, Einigkeit zum
Gebet, diese Gesellschaft, fleißige
Licht der wider den Teufel zu stehen,
Lieblosigkeit, als ging man seine commu-
tation nichts an, auf nach Lieblose bewir-
thung, Verstockung u. Verhärthung der
selben, auf unserm Stande der Liebe derer
so mit aller Macht zu den Dingen der Ande-
ren arbeiten u. davon unversöhnliche
Vermaßnung u. Lieblose bewirthung;
Verhöhnung der guten Gabe, die zum
den Fundament in Ande's ed. Christenheit

Unruhe, Verwirrung der Zeit; vacat.
tunc gratia confiliorum, daß man sie
nicht fürchtet, od man man sie anfangen
nicht davor bleibt; Unbeständigkeit
unde studia defultoria, in omnibus ali-
quid, in toto nihil; Offensa und Verachtung
des Collegiorum durch unruhige Reize,
curiosität, dieser leichten scope dis-
soluta u. hiatus in laboribus; Faulheit
und lange Verspätung; fälschlich mit
pfeifflisches rasen in allen Dingen;
keine preparation u. videration
daß man doceret nicht; keine con-
servierung des wahren mit misset-
kennt; große Unwissenheit u. ver-
stümmung in Studis; Unverschieden-
heit im jüdischen, da eine nicht pro-
memoria notat nicht; philotia,
da viele sehr gute opinion von ihm
selbst haben, u. viel solche nützen bezeugen
kann; kein Dagen, weil Gott nicht in Audi-
zum Grunde zu kommen nicht,

A 176: 33

Qui his aliisque vitiis dediti sunt,
seria et gravi paronepi ad res-
picientiam excitantur; reliquis vero
qui pietati student, ac bona frugis
sunt, cohortatione suavi et evan-
gelica stimuli adduntur, ut constantes
sint et incrementa in bono quotidie ca-
pian.

Tandem quam beati
sint veri Theologiae Studiosi verbis
Christi Matth. 5, 3 — 16. docetur.

11.

Ordinatio rerum externarum.

1. Qui ad Academiam accedit, et
commendatitias ad aliquem e Theo-
logiae Professoribus habet, eas sine
mora tradat ei, ad quem destinati
sunt. Si ad colloquium non statim ad-
mitti possit, ei tamen literas per aliquem
e domesticis tradendas curet, et hospitium

seu diverforium, quo utitur, indicet,
ut inveniri possit, si ab illo, cui com-
mendatus est, ad colloquium vocetur.
Qui res suas externas ordinare an-
tea satagunt, quam commendatitias
suas tradiderint, solent se multis sa-
lutaribus consiliis e.g. in cautione quae
in eligendo musco, contubernali etc.
adhibere debent, privare, et incauti
facile in varia incidunt incommoda,
quibus deinde liberari difficile et
non nisi post diuturnam moram
possunt. Infelices sunt, qui a Patro-
nis et amicis commendantur iis, a
quibus mala sub ipsum in Academiam
accessum consilia accipiunt, et quorum
malis moribus statim corrumpuntur.
Videat igitur quisque, quantum po-
test, a quibus commendatus sit, et qui-
bus.

II. Inter prima negotia fit, ut nomen
detur albo civium Academicorum,
et quia Leges Academicae a Pro-
Rectore Inscriptis dari solent,
novitius Theologiae studiosus leges
illas statim accurate et attento ani-
mo perlegat, ne imprudens, sive
agendo, sive omittendo, contra
eas suo damno peccet. Deum con-
temnit, qui magistratum contemnit,
et magistratum contemnit, qui leges
non eo animo legit, ut his obtemperet
in primis, cum non aliae imponuntur
leges, quam quae ad vitam pie, pru-
denter et ~~in futurum~~^{in futurum} instituendam
pertinent, quales sunt leges Aca-
demicae, quae hic studiosis praescriptae sunt.

III. Pariter etiam hoc fit inter
prima Theologiae studiosi, sive ex aliqua
schola aut Gymnasio, sive ex alia Aca-

20
mia huc accesserit, negotia, ut Facul-
tati, & ut vocatur, Theologica
se fistat. Qua de re plura vi-
deantur omnino in Appendice
Idea Lipsi. Theologiae. R. ad-
mitti statim ob multitudinem eorum
qui simul accedere gestiunt, nequaquam
privatum adire poterit aliquem
e Professoribus Theologiae, aut litera-
lis ad Dr. Decanum aut alium Prof.
Theol. datis, desideria sua aperire

IV. Cautus sit in eligendis, ubi
museum locet, adhibens, ne in cir-
modi ades incidat, in quibus studiosi
vivunt, qui corruptis sunt moribus
et ubi prona ad peccandum oc-
casio est. Atque prudentia etiam
est, museum non nisi in semestre
spatium locare, ut eo facilius sit
mutatio hospitii, si ea forte opus
fuerit.

A 176: 39 11
V. Contubernalis contubernali
boni & pini, alter alteri An-
gelus; fin mali, Diabolus. Quare
enixissime cavendum est, ne
quis in malum incidat; si autem
cautione omni adhibita, nihil-
minus hac in parte infelix fue-
rit, eo magis videat, ne a con-
tubernali corrumpatur, sed ut
illum potius exemplo suo corrigat.

VI. In primis videndum, ne
quis contubernali iungatur
qui disparia habeat studia.
Multum commodi habet studiorum
paritas.

VII. Sub accessum ad Academiam,
est antequam cuique studia
fuerint ordinata, frequentari possunt
omnia Collegia, quae a Theologis ha-
beantur. Deinde vero, cum certa cuius
collegia sunt assignata, ea in frequentat

VIII. ¹²Confilia Praceptorum sunt
exquirenda, sed oim nre
sub initium Auditorum.

IX. Labores stamine tuchandi
sunt, nec dies ulla in otio transi-
genda est.

X. Etiam in externis Deus
ob oculos sp habendus, exem-
lo Abrahami. Gen. 17.

III. Dispositio dierum et horarum.

1. In summa Praelectionum de schulis
recte et ordinate tractandis, quam
an. 1710. edidimus, monitum tertium
hoc est: Progressus debiti in studiis
fieri nequeunt, nisi discipuli ordinate
illa tractent, diesque et horas suas
prudenter disponant, ac in eo, quem
semel constituerint, ordine constantiter per-
severent. Quae huic monito ibi adiecimus,

videant auditores. Nos ea hoc loco
supponimus. 13

II. De viginti quatuor die et
noctis horis plures quam septem
somno tribuenda non sunt, aliquibus
praesertim si robustiores sint con-
stitutionis, sex sufficient. Rema-
nent itaque septendecim aut octode-
cim horae, de quarum prudenti co-
gitatione cogitandum est.

III. De septem diebus prima
qua est dies dominica, tota
tribuenda est sacris publicis
et privatis, auditioni et lecto-
ri verbi divini, precibus, p[re]s-
colloquiis, meditationi, cetera
immo etiam hora vespertina
antecedentis diei preparationi
ad diem dominicam recte et
merito dantur. Similis est ratio

14
reliquarum feriarum ab eccle-
sia ordinatarum. Si enim in
dies Theologiae eiusmodi
diebus recte utatur, nulla
hac erit temporis iactura
sed lucrum potius in fine et
adamentum profectum in vera
theologia.

IV. Initium et finis cuiusque
diei precibus et lectione ac medi-
tatione scripturae s. destinabit
infini suo commodo Theologiae
studio; commendare etiam
lectionem Arnoldi V. Chr. hic
ad idem tempus solemus.

V. Lectiones Paræneticae, Asceti-
ca, Collegia biblica amica, preces con-
iunctae, publica sacra in aliquo die
~~per dies festos~~ sabbatidis præter domini-
cam, aut quæ similis conditionis
sunt exercitia publica partem aliquam
temporis hoc deputant.

VI. Præcipuam partem dñi
studia ipsa sibi merito vendi-
cant, eo quod ad specialem
vocationem pertineant.

VII. Alterna requie tamen
hic etiam opus est.

VIII. In his omnibus quilibet
circumstantias valetudinis,
temporis arbitrio suo relictis
aut in alieno arbitrio positis
etc. considerare debet.

IX. Nec consilio proprio
sed præceptorum etiam uten-
dum est.

X. Ordo laborum in tabula
quasi ob oculos ponendus.

XI. Diarium ordinis semel
constitutum sit vinculum, quod multas
etiam alias habet utilitates.

46 IV. Ordo Studiorum
in se consideratus.

i. Magis necessaria semper
sunt preferenda minus
necessariis.

ii. Parva tuenda sunt semper
maiori studio quam nova
acquirenda.

iii. non plus, quam humeris ferant
suscipiendum est, nec minus,
ne oña dent vika.

iv.